

500 ปี Da Vinci

และ หัวใจนักปราชญ์

กฤชชัย อรรถชนก
Kritchai.a@gmail.com

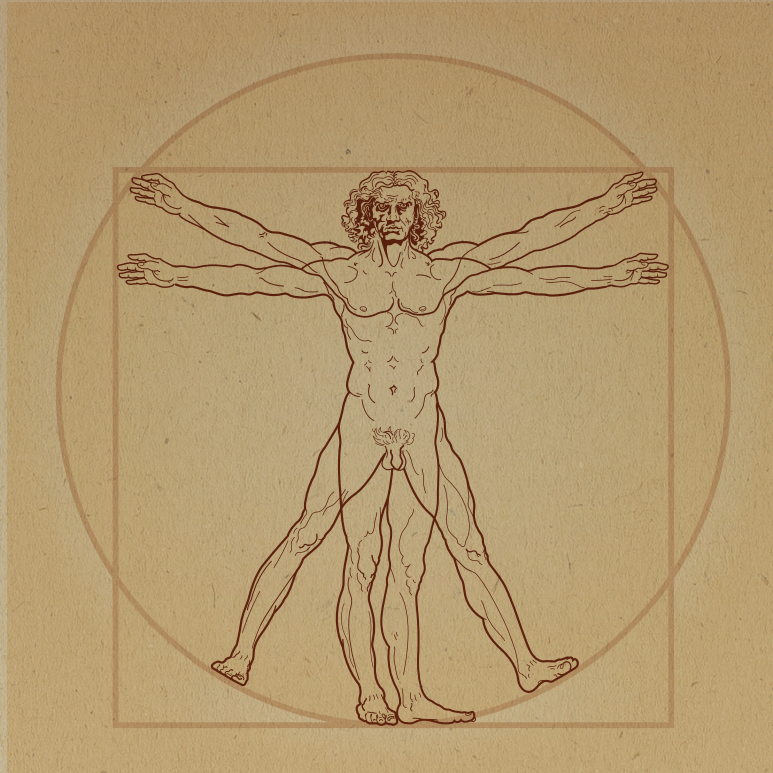
วันที่ 2 พฤษภาคมในปีนี้เป็นวาระพิเศษครบรอบ 500 ปี หลังการจากไปของอัจฉริยะชื่อ้องโลกชาวอิตาลีในยุคนั้นฟูของยุโรป (Renaissance) Leonardo da Vinci ครับ

อัจฉริยภาพศิลปะผลงาน

เรารู้จักดาวินชีในฐานะ จิตรกรเอก จากผลงานภาพหญิงสาวในรอยยิ้มลึกลับที่โด่งดังที่สุดในโลก "Mona Lisa" และภาพกระยาหารค่ำมื้อสุดท้ายของพระเยซู "The Last Supper" ที่เป็นแรงบันดาลใจในนิยายขายดี "รหัสลับดาวินชี" และกลายมาเป็นภาพยนตร์ดังด้วย

ในยุคสมัยของดาวินชี ยังไม่มีการเรียนรู้กายวิภาคอย่างเป็นระบบ ดาวินชีเป็นคนแรกที่ศึกษาวัดสัดส่วนจากคนจริงและศพไร้ญาติ ในช่วงเวลาที่คนจำนวนมากยังรับไม่ได้มองว่าเป็นฆาตกร รวมทั้งยังเปรียบเทียบระหว่างมนุษย์กับสัตว์ด้วย ผลงานในด้านนี้ที่สร้างชื่อมาก และค้นตามาจนปัจจุบันคือภาพ "วิทรูเวียนแมน" ขยายเส้นกางแขนกางขา เพื่อพิสูจน์ทฤษฎีว่ารูปร่างของมนุษย์สามารถบรรจุลงไปใน สี่เหลี่ยมจัตุรัส และด้วยจุดศูนย์กลางที่สะดือ วงกลม สามารถล้อมรอบแขนขาได้พอดีด้วย

ภาพ "วิทรูเวียน แมน" ที่ใช้พิสูจน์ทฤษฎีรูปร่าง
มนุษย์ของ Leonardo Da Vinci

ด้วยความรู้ด้านสรีระของมนุษย์เป็นอย่างดี ทำให้ภาพวาดมีความสมจริงอย่างมาก เช่น ภาพทารกก่อนหน้านั้นมักดูไม่สมส่วน เป็นผู้ใหญ่ตัวเล็ก คือ ขายาว หัวเล็ก ลำตัวสั้นกว่าทารกจริง ภาพของดา วินชีดูเหมือนทารกจริงมาก

นอกเหนือจากจิตรกรแล้ว ดา วินชียังมีความสามารถเป็นเลิศในหลายด้าน เป็น นักวิทยาศาสตร์ นักชลประทาน นักพฤกษศาสตร์ นักดนตรี นักกายวิภาค นักดาราศาสตร์ วิศวกร นักประดิษฐ์อาวุธ ความสามารถในการวาดภาพมีประโยชน์อย่างมาก ในการบันทึกความคิดและผลงาน ที่มีภาพประกอบไว้อย่างละเอียด เช่น การจำแนกพันธุ์พืชต่างๆ และการออกแบบสิ่งประดิษฐ์ที่ล้ำยุค อาทิ เฮลิคอปเตอร์ เครื่องร่อน เครื่องทอผ้า เครื่องจักรที่ใช้ลูกปืนหล่อลิ้น (Bearing) เครื่องเจาะ เครื่องเชื่อมโลหะ

ด้วยจินตนาการและการสังเกต ทำให้แสงสลัวบนดวงจันทร์ในส่วนที่มีด ได้รับการอธิบายเป็นครั้งแรก เกิดจากแสงที่สะท้อนจากโลกไปยังดวงจันทร์ ซึ่งแย้งกับความเชื่อในสมัยนั้นว่าดวงจันทร์มีแสงในตนเอง

ผลงานสำคัญอีกด้านหนึ่งคือ การเป็นนักประดิษฐ์อาวุธ เนื่องจากเจ้าผู้ครองนครใหญ่ของอิตาลีในขณะนั้น มีการรบพุ่งกันไปมา กลายเป็นโอกาสให้ดา วินชีได้ใช้ จินตนาการทางวิศวกรรม ออกแบบผลงาน เช่น ปืนใหญ่ เครื่องร่อน เรือดำน้ำ เฮลิคอปเตอร์ รถถัง

อย่างไรก็ตาม ผลงานหลายอย่างของดา วินชี ไม่ได้ถูกสร้างขึ้นมาจริงๆ เช่น อนุสาวรีย์ผู้ครองนครที่มีขนาดใหญ่ เนื่องจากโลหะวัตถุดิบถูกนำไปสร้างปืนใหญ่เพื่อใช้ในสงครามแทน รวมถึง ความคิดที่ล้ำยุค เกินกว่าเทคโนโลยีในขณะนั้นจะทำได้

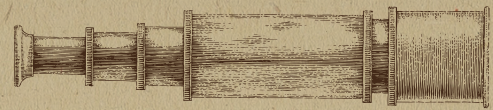
ดา วินชี ยังมีความคิดหัวก้าวหน้า

คือเป็นมังสวิรัตเคร่งครัดเพราะรักสัตว์มาก ชอบปล่อยนก เพราะคิดว่ามนุษย์ไม่ควรไปกักขังอิสรภาพสิ่งมีชีวิตอื่น ไม่ปิดบังว่าตนเองถนัดซ้าย แม้จะถูกมองนี่คือร่องรอยของซาตาน และพฤติกรรมที่แปลกคือ เขียนตัวหนังสือกลับข้างจากขวา มาซ้ายแบบเดียวกับที่เห็นในกระจก

ความคิดจดจ่อกับสิ่งที่ทำ

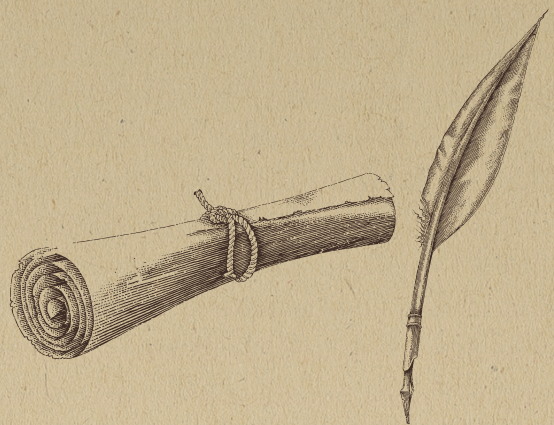
คือนิสัยที่สำคัญ เขาเคยจับผีเสื้อเพื่อมาเฝ้าดูวิธีการกระพือปีก ด้วยความอยากรู้อยากเห็นว่าทำไมถึงบินได้ สังเกตการณ์ไหล ของน้ำและคลื่นที่หมุนม้วนตัวเป็นเกลียว ภาพที่วาดไว้ได้รับการยกย่อง เทียบกับการประดิษฐ์กล้องจุลทรรศน์ในอีก 150 ปีถัดมา

การชอบบันทึกความนึกคิดไว้

ทำให้โลกได้รับรู้อัจฉริยภาพของเขาในภายหลัง จากสมุดบันทึก รวมแล้วกว่า 4,000 หน้า พร้อมกับคำบรรยายอย่างละเอียด และภาพประกอบกว่าหมื่นภาพ สมุดเล่มหนึ่งในปัจจุบัน "Codex Leicester" อยู่ในความครอบครองของมหาเศรษฐี Bill Gates ด้วยมูลค่าประมาณ 30.8 ล้านดอลลาร์

ท่านที่สนใจอยากดูต้นฉบับจริง สามารถค้นหาจากห้องสมุด สหราชอาณาจักร (The British Library) เปิดให้คนทั่วไปสามารถ เข้าดูผ่านออนไลน์ได้

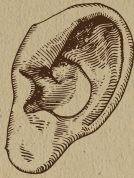
ในช่วงท้ายของดา วินชี ย้ายไปใช้ชีวิตในฝรั่งเศส ตามคำเชิญ ของกษัตริย์ Francois ที่ 1 ผู้ชื่นชมผลงานของเขามาก พร้อมกับนำผลงานบางส่วนติดมือไปด้วย และนี่เป็นสาเหตุ ให้ภาพ Mona Lisa อยู่ที่ฝรั่งเศสจนถึงปัจจุบัน

หัวใจนักปราชญ์

“การค้นหาความรู้ คือวิถีชีวิตของปราชญ์”

ถ้าความเป็นเลิศเฉพาะเรื่องใดเรื่องหนึ่งหาได้ยากแล้ว ความเก่งกาจในหลายด้านยิ่งเป็นสิ่งพิเศษสุด เป็นเรื่องน่าทึ่งนะครับว่า คนคนหนึ่งจะมีอัจฉริยภาพได้หลากหลายพร้อมๆ กันเช่นนี้ ผมจะลองเชื่อมโยงวิธีการของดาวินชี ตามหลักของหัวใจนักปราชญ์ครับ

สุ

ถ้าแปลตรงตัวคือการฟัง การกระหายใคร่เรียนรู้ในทุกสิ่งอย่าง ในปัจจุบันการเรียนรู้ทำได้ด้วยวิธีการต่างๆ ที่ง่ายขึ้นมาก กรณีของดาวินชี ไม่ได้ฟังจากใคร แต่ค้นหาด้วยตนเอง ผ่านการสังเกตอย่างตั้งใจ

จ

คิดพิจารณาใคร่ครวญ เชื่อมโยง เปรียบเทียบ วิเคราะห์ สังเคราะห์ จินตนาการสิ่งที่รับรู้ แปลงเป็น “การเรียนรู้” จนก่อเกิดเป็น “ความรู้”

ปุ

ตั้งคำถามแลกเปลี่ยนกับผู้รู้ รวมถึงปุจฉาให้ตนเองตอบ ทำให้เกิดวงจรวนกลับไปสู่การสืบค้น สังเกตอีกครั้งเพื่อ พิจารณาหาคำตอบ ยืนยันความรู้ที่ถูกต้อง

ลี

ความคิด ความรู้ ที่ตกผลึกผ่านความคิดสร้างสรรค์แล้ว นำมาบันทึกเป็นตัวหนังสือ และภาพประกอบให้เข้าใจง่าย ถ่ายทอดให้กับคนอื่น หรือเขียนไปในความคิดตนเองเป็น “ปัญญา”

แม้คำว่า “นักปราชญ์” อาจจะถูกใช้กับคนทั่วไป แต่ปัจจัยทั้ง 4 เป็นหลักการพื้นฐาน ที่ไม่ว่าผู้ใดก็สามารถปฏิบัติได้ ในวาระครบรอบ 500 ปีนี้ เราได้รับทราบผลงานมากมายจากสื่อต่างๆ ที่เผยแพร่ และยิ่งไปกว่านั้น เรายังสามารถเรียนรู้ วิถีของดาวินชี อันเป็นที่มาแห่งอัจฉริยภาพของเขาด้วยครับ